

Рекомендації
щодо змісту розділу «Охорона праці»
у колективному договорі (угоді) підприємства, установи чи організації
від об'єднання профспілок, організацій профспілок у м. Києві
«Київська міська рада профспілок» та Управління охорони праці та
здоров'я

Вимогами законів України «Про охорону праці» та «Про колективні договори і угоди», які передбачають, що здійснення комплексних заходів щодо організації здорових і безпечних умов праці, визначення обов'язків сторін, а також реалізація працівниками своїх конституційних прав і соціальних гарантій на охорону праці забезпечується насамперед через положення колективного договору (угоди).

На першому етапі роботи - підготовчому періоді, дається об'єктивна оцінка виконанню попередніх зобов'язань з охорони праці, а також забезпечується збір і вивчення пропозицій працівників, спеціалістів і профспілкового активу на наступний період, здійснюється аналіз результатів атестації робочих місць, стану безпеки та умов праці і причин виробничого травматизму, професійні та виробничо-обумовлені захворюваності, на основі яких розробляється проект найбільш ефективних профілактичних заходів з охорони праці з економічними розрахунками, виконавцями робіт, порядку фінансування та матеріально-технічного забезпечення, що є основою комплексних заходів з охорони праці. Визначити обсяг фінансування, витрат на охорону праці у розмірі не нижче нормативів, що передбачаються ст. 19 Закону України «Про охорону праці».

При формуванні колективного договору слід враховувати зобов'язання визначених у Генеральній, галузевій та Регіональній Угодах.

У текстовій частині необхідно передбачити гарантії пільг і компенсацій, що передбачені для працівників чинним законодавством і повинні вважатися мінімальними, обов'язковими для надання при будь-яких умовах. Водночас, якщо підприємство має певні економічні можливості, ці нормативні пільги та компенсації можуть перевищуватися та надаватися працівникам у більш значних розмірах на підставі додаткових зобов'язань за колективним договором.

Усі пільги і компенсації, що планується надавати працівникам понад вимог чинного законодавства, викладаються чітко, без подвійного тлумачення, з визначенням конкретних осіб або групи осіб (робочих місць, професій).

Під час формування зобов'язань щодо забезпечення працівників спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту (далі ЗІЗ) особливу увагу слід звернути на вимоги чинного законодавства про необхідність видачі ЗІЗ додатково до існуючих норм у випадках, коли цього вимагають фактичні умови праці (норми видачі спецодягу, спецвзуття та ЗІЗ додаються окремим додатком).

Колективний договір обов'язково повинен містити заходи захисту прав і соціальних інтересів осіб, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, а також утриманців та членів сімей загиблих. При цьому виконуючи вимоги частини другої ст. 9 Закону України «Про охорону праці», передбачити, за можливості, додаткові виплати та пільги для потерпілих та членів їх сімей загиблих на виробництві працівників за рахунок

власних коштів роботодавця, окрім обов'язкових, які здійснює Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

В якості захисту постраждалих при ДТП одним із пунктів колективного договору є необхідність укладення договору між роботодавцем та робітниками або розробленого порядку використання (найму) в інтересах підприємства особистого автотранспорту, що суттєво впливає на кваліфікацію нещасних випадків.

Рекомендується передбачити «Правилами внутрішнього трудового розпорядку» порядок відсторонення від роботи працівника, який знаходиться у стані алкогольного сп'яніння.

Рекомендується також до обов'язків адміністрації включити пункт про забезпечення фінансування навчання представників профспілок з охорони праці згідно із ст. 41, ст. 42 Закону України «Про охорону праці» та п. 16, п. 17 «Порядку навчання представників профспілок з питань охорони праці».

Однією із найважливіших частин колективного договору повинні бути «Комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійного захворювання, аваріям, і пожежам» (далі - комплексні заходи). Вони формуються в основному згідно «Переліку заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до витрат», затвердженому постановою КМУ від 27.06.03 року №994 (із змінами згідно Постанови КМУ від 30.03.2011р. № 321).

Комплексні заходи викладаються окремим додатком до колективного договору.

Окрім комплексних заходів з питань охорони праці до колективного договору повинні бути додані такі основні додатки у вигляді Переліку професій і посад:

- яким призначаються пенсії на пільгових умовах згідно Списків №1 та №2;
- яким призначаються надбавки і доплати до посадового окладу;
- яким надається право на додаткову оплату вальну відпустку понад норм, визначених законодавством, у зв'язку із шкідливими і важкими умовами праці;
- яким надається право на скорочену тривалість робочого тижня понад норм, визначених законодавством, у зв'язку із шкідливими і важкими умовами праці;
- яким забезпечується безоплатне лікувально-профілактичне харчування;
- зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, які мають право на одержання безоплатно молока або інших рівноцінних йому харчових продуктів;
- яким безоплатно понад установлені норми видається спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту;
- яким у зв'язку із шкідливими умовами праці надаються оплачу вальні перерви санітарно-оздоровчого призначення;
- яким безоплатно видається мило у зв'язку з виконанням робіт, пов'язаних із забрудненням;
- яким безкоштовно видаються знешкодуючі засоби, захисні креми тощо у зв'язку з можливою дією на шкіру шкідливих речовин;
- яким забезпечується безоплатна газована підсолена вода.

Примітка: Кількість додатків може бути зменшена в залежності від виробничої діяльності підприємства, установи, організації та на необхідності їх наявності.